

Beszámoló a Magyar Szegénységellenes Hálózat 2010. évi tevékenységéről

A 2010-es év a nagy remények, várankozások és változások éve volt a Hálózaton belül is és a minket körbevevő társadalmi, gazdasági környezetben. Mind a Hálózat működését, de ennél is inkább a szegénység elleni küzdelem ügyét meghatározó fontos történések voltak a 2010 tavaszán megtartott országos, majd őszén a helyhatósági választások. Sajnálatos módon megállapítható, hogy mind a szegénységben élők helyzetét, kilátásait meghatározó kormányzati lépések, mind pedig a Hálózat mint érdekérvényesítő szervezet helyzete, döntéshozói oldalról való elfogadottsága kapcsán inkább negatív, aggodalomra okot adó változások történtek. Ezekről bővebben az érdekképviseleti tevékenységünk kapcsán írunk.

A 2010-es évhez kötődő várankozások alapját az Európai Unió által meghirdetett *Szegénység és társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai éve* hazai megvalósításának indulása adta. Az év előkészítésén a Hálózat már 2008 nyara óta intenzíven dolgozott. A több körös egyeztetések eredményeként elkészítettük saját javaslatunkat az év Nemzeti Programjára, illetve sikerült elérnünk egy – a civil szervezetek és szegénységben élő emberek részvételére épülő – konzultatív testület létrehozását. Annak, hogy a tényleges megvalósítás sokakban felemás érzéseket, illetve kritikákat keltett számos tényező áll a háttérben. Ezekről az európai év értékelése kapcsán részletesen szólnunk majd.

A Hálózat szervezeti építkezése, belső élete szempontjából az év fontos lépése volt a 2011-2013-as időszakra szóló stratégiai tervünk kidolgozása, majd elfogadása 2010 őszén. A terv megszövegezését a Hálózat jövőjével, prioritásaival, működésével kapcsolatos közös gondolkodások előzték meg, amelyek reményeink szerint segítettek a szervezet iránti elköteleződés erősödését, illetve a közös jövőkép kialakítását, melyek elengedhetetlen feltételei az egy cél irányába történő együttes munkának. Az év során Hálózat taglétszáma jelentősen bővült, ami a nagyszámú új tagszervezet belépésével várankozásaink szerint az erőforrások, tapasztalatok, tudások, aktivitások bővülését is maga után vonja majd.

Az alábbiakban a 2010-re megfogalmazott munkatervvel összhangban tekintjük át az év fontosabb tevékenységeit, ezek eredményeit.

I. ÉRDEKKÉPVISELET, NYILVÁNOSSÁG, TÁRSADALMI TUDATFORMÁLÁS, SZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐK RÉSZVÉTELE – KÜLÖNÖSEN A 2010-ES EURÓPAI ÉVHEZ KAPCSOLÓDÓAN:

A Hálózat 2010-es évre megfogalmazott fő érdekképviseleti témái az alábbiak voltak:

- A garantált minimum jövedelem (társadalmi alapjövedelem) bevezetése Magyarországon
- A meglévő szegénység elleni tervek, stratégiák – elsősorban a „Legyen jobb a gyerekeknek! Nemzeti Stratégia – megvalósítása, az ehhez szükséges politikai akarat és források biztosítása
- A szegénység elleni küzdelem ügyéért felelős pozíció megteremtése
- A szegénységben élők helyzetét érintő valamennyi központi kormányzati döntés kapcsán az előzetes és utólagos értékelés gyakorlatának bevezetése
- A szegénységben élő emberek központi és helyi kormányzati döntés előkészítésbe és döntéshozatalba történő bevonása
- A szegénységben élők társadalmi részvételének erősítése
- Fenntartható fejlődés – a környezeti és szociális szempontok közös nevezője

1.1. Vágóképek – rögzítve 2009 és 2010 jelentések elkészítése

A Hálózat Koordinációs Testülete a „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégia 2007-es elfogadásakor döntött arról, hogy a gyermekszegénység elleni küzdelem, a szegénységben élő gyermekes családok helyzetének változását nyomon követendő minden évben az érintettek tapasztalataira épülő monitoring jelentéseket készítünk. Az első jelentés 2007-ben látott napvilágot *Vágóképek – rögzítve* címmel.

Bár a 2009-es jelentés elkészítését megelőző munkálatok (interjúk felvétele, jelentés megírása) még az előző évben megtörténtek, maga a jelentés 2010-ben látott napvilágot. A korábbi évekhez hasonlóan szegénységben élő gyermekes családokkal készített interjúk, valamint elérhető országos adatok elemzése képezte a kiadvány alapját. Az interjúkat a Hálózattal kapcsolatban lévő aktivisták (javarészt a szegénységet saját életükben megtapasztaló tagok és önkéntesek) készítették. A jelentés elektronikus formában letölthető [honlapunkról](#), illetve nyomtatott formában eljuttattuk valamennyi országgyűlési képviselőnek és a témában érintett minisztériumok vezetőinek, munkatársainak. A jelentést bemutató sajtótájékoztatót 2009 márciusában tartottuk meg. A gazdasági válság hatásainak begyűrűzése idején készített jelentés összegzésének néhány megállapítása: „A szegény családok többsége számára a »válság« nem

most kezdődött. Egy részük azonban a válság miatt indult el lefelé a lejtőn: elvesztették munkájukat, adósságokat halmoztak fel, nem bírják a banki törlesztő részleteket. Mindkét csoport esetében érzékelhető a mindennapokat uraló létbizonytalanság és a tervezés, tervezhetőség hiánya.(...) Világos, hogy a szülők legjobb szándéka és legnagyobb erőfeszítései közepette sem kapják meg a szükséges háttérrel ahhoz, hogy kikerüljenek a szegénységből. Minőségi intézmények és szolgáltatások nélkül ez nagyon nehéz. (...) a gyerekek csak a legkritikább esetben férnek hozzá iskolán kívüli programokhoz, nincsenek meg a szükséges feltételeik a tanuláshoz, kirekesztődnek a többség számára elérhető lehetőségekből.”

A 2010-es jelentés fontosabb témáit a munkával, foglalkoztatással, a lakhatással, az eladósodással, az óvodával, iskolával kapcsolatos tapasztalatok alkották. A jelentéshez szükséges interjúk felvétele az év közepén megkezdődött, de az összegzés és a kiadvány megjelentetése kitolódott az év végére. Részlet a jelentésben megfogalmazott fontosabb javaslatokból: „A gyermekszegénység csökkentése nem lehetséges a szükséges költségvetési források biztosítása nélkül. Ennek fényében javasoljuk, hogy a 2012. évi központi költségvetés tervezésekor, a rendelkezésre álló források célokhoz rendelésekor kiemelt szempontként érvényesüljön a gyermekszegénység csökkentése. Már 2011-ben szükségesnek látjuk a családi pótlék – legalább – inflációkövető emelését. (...) Mivel a foglalkoztatás növelését az alacsony iskolai végzettségű, gyakran az ország gazdaságilag legelmaradottabb térségeiben élő emberek körében (is) el kell érni, ebben nem lehet kizárólag a piaci szereplőkre és a fenntarthatatlan közfoglalkoztatásra építeni. Újra kell gondolni és meg kell teremteni a szociális gazdaság (szociális szövetkezetek, civil szervezetek mint foglalkoztatók, szociális földprogramok, egyéb – a helyi szükségletekre reagáló – közösségi kezdeményezések) támogatásának, inkubálásának feltételeit.”

1.2. Munkacsoportok működése

A Hálózat érdekérvényesítő tevékenységét segítő szakmai háttérfeladatokat, a tapasztalatok megosztását, az egymástól tanulást szolgálják munkacsoportjaink. Ezek közül 2010-ben kettő: a szegénységben élők részvételének módszereire, technikára fókuszáló „Hallasd a hangod!” és a fenntartható fejlődés és a szegénység elleni küzdelem kérdéseinek összefüggéseire, a

fenntarthatóságot és az életminőség javítását, a kiadások csökkentését szolgáló gyakorlati példák megismerésére koncentrálnak. Fenntartható Fejlődés munkacsoportok működtek intenzíven.

A **Hallasd a hangod! munkacsoport**, amelynek tagjai a szegénységet a saját életükben megtapasztaló aktivistáink az év során összesen négy ülést tartott, s témái között szerepelt a Szegénységben Élők 2010-es Találkozásának előkészítése, illetve a Hálózat egyéb aktivitásai kapcsán a szegénységben élők aktív részvételének formái, feltételei.

A **Fenntartható Fejlődés munkacsoport** tagjai között a Hálózat tagszervezeteinek képviselőit, szegénységben élő aktivistákat és a témában jártas, meghívott szakembereket találunk. A munkacsoport 2010-ben öt ülést tartott, ezeken foglalkozott a Klímatorvényben foglalt elképzelések lehetséges szociális hatásaival, az energiaszegénység kérdéseivel, a megújuló energiaforrások lehetséges szerepével a szegénység csökkentésében; a közösségi médiával mint eszközzel a szegénység elleni küzdelemben. A munkacsoport készítette el és elő a Hálózat Koordinációs Testülete által elfogadott véleményt az Klímatorvény koncepciójáról. A munkacsoportban végzett háttérmunkának köszönhető, hogy a Hálózat eredményesen tudott részt venni a CEE-Web koordinált projektben, amelynek célja a környezeti fenntarthatóság és a szegénység elleni küzdelem közös ügyeinek, érdekeinek, a mindkét célt szolgáló lehetséges eszközöknek az azonosítása volt. A projektről és annak eredményeiről bővebb információ a [CEE Web honlapján](#) érhető el.

1.3. Részvétel az érdekképviselet és együttműködés strukturált formáiban

A 2010 májusi országgyűlési választásokat követő új kormányzati struktúrában lényegében valamennyi, a szociális területet érintő egyeztető fórum működése megszűnt (ilyen volt például az Országos Szociálpolitikai Tanács, a Társadalmi Kirekesztés Elleni Bizottság).

A civil szervezetek bevonásával működő egyetlen olyan bizottságként, amelyben a Hálózat képviselővel rendelkezett, a „**Legyen jobb a gyermekeknek!**” **Nemzeti Stratégia Értékelő Bizottsága** folytatta munkáját. A Bizottság 2010 második felében kétszer ülésezett, ahol megvitatta a 2010-es évről készítendő jelentésének tervezetét, véleményezte a készülő Nemzeti Reform Programot, majd – tekintettel az előkészítés alatt álló, a Bizottság tagságát és működését újraszabályozó kormányhatározatra – decemberben feloszlatta magát. A Bizottság éves jelentéséhez a Hálózat részéről Márton Izabella írt egy rövid tanulmányt a 2010-es európai év civil szempontú értékeléséről. A jelentés elektronikus formában elérhető [honlapunkon](#).

Sajnálatos módon a kezdetekkor a kormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés jó példaként indult **2010-es év Nemzeti Konzultatív Testülete** is befejezte működését a kormányváltással. Már ezt megelőzően 2009-es év végétől érezhető volt és meg is nyilvánult a munkában résztvevő civil szervezetek elégedetlensége az év előkészítésének állásával. Bár a folytonosság biztosítása érdekében tavasszal javaslatot tettünk a várhatóan kormányt alakító Fidesz képviselőjelöltjeinek a Testület ülésére történő meghívására, erre végül nem került sor. Az év hazai programjának megvalósításával kapcsolatban ezt követően érdemi konzultáció nem történt.

Az év során jelentős előrelépés a Hálózat és a tagszervezetek érdekképviseleti tevékenységének összehangolása terén nem történt, 2011-re tervezzük a kormányzati egyeztetési struktúrában rendszeresen jelen lévő tagszervezetek közötti kommunikáció és együttműködés rendszerének kialakítását.

1.4. Részvétel az Európai Szegénységellenes Hálózat (EAPN) érdekérvényesítő munkájában

Az EAPN tevékenységeiben, szakmai munkájában a korábbi évekhez hasonlóan aktívan részt vettünk, ennek formái elsősorban a vezetőség, a munkacsoportok munkájában, konferenciákon, szemináriumokon való részvétel, illetve szakmai anyagok készítése voltak. Természetesen az EAPN munkáját is nagyban meghatározta, hogy **2010 A szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem európai éve** volt.

Az EAPN koordinálta azt az európai civil koalíciót, amelynek tagjai összeállították saját javaslatukat az év elvárt politikai kimeneteire, illetve élőláncot szerveztek 2010 októberében a fontosabb uniós intézmények körül. Az EAPN érdekérvényesítő munkájának középpontjában 2010-ben az **Európa 2020 Stratégia** előkészítése, az európai év nyitó és zárónyilatkozatai, a garantált minimum jövedelem uniós szabályozása, valamint gazdasági válság hatásainak kommunikálása, valamint a válságkezelő kormányzati (uniós és tagállami) lépések értékelése álltak.

Az Európa 2020 Stratégia kapcsán mindenképpen sikerként és fontos előrelépésként könyvelhető el, hogy a megfogalmazott európai célkitűzések közé bekerült a szegénységben élők számának 20 millió fővel történő csökkentése 2020-ig. A Stratégia elfogadását követően valamennyi tagállamnak ún. Nemzeti Reform Programokat kellett elkészítenie és 2011 áprilisi határidővel benyújtania az Európai Bizottságnak. Az EAPN a Nemzeti Reform Programok elkészítésének folyamatát (abba milyen mértékben tudtak a civil szervezetek bekapcsolódni) és tartalmukat is monitorozza.

2010 BUILDING A
EUROPE FOR ALL
www.endpoverty.eu

A megfelelő szintű **garantált minimum jövedelem** témájában évekkal ezelőtt elindított kampány fontos elem volt a 2010 szeptemberében Brüsszelben megszervezett konferencia, amelynek konkrét elvárt hatása a minimum jövedelem megfelelőségét szabályozó európai uniós keretirányelv körüli konszenzus megteremtése volt. A konferencián olyan témákat jártunk körbe, mint a minimálbér és a minimum jövedelem viszonya, a minimum jövedelem bevezetésének gazdasági, pénzügyi hatásai; a megfelelőség és a hozzáférhetőség kérdései, illetve a meglévő rendszerekkel kapcsolatos tapasztalatok. (A konferencián a Hálózat képviselőjében előadást tartott Radics Béla.)

A **gazdasági válság hatásainak** monitorozása keretében az EAPN az országos hálózatoktól összegyűjtött tapasztalatokra, információkra építő jelentéseket állított össze. Ezek legfontosabb üzenete, hogy elfogadhatatlan, hogy a kormányzatok a szegénységben élőkkel próbálják megfizettetni a válság árát, s hogy a társadalmi válság elkerülése érdekében – a sok helyen alkalmazott megszorítások helyett pont – erősíteni kell a szociális ellátórendszereket.

1.5. Pro- és reaktív kommunikáció az aktuális szociálpolitikai ügyek kapcsán

Mivel a 2010-es választások előtt már nem, utána pedig jó ideig még nem volt világos, hogy milyen irányba tervez lépéseket tenni az aktuális kormányzat, sőt hosszú hónapokon keresztül maga a kormányzati struktúra sem volt világos, a Hálózat is leginkább a kivárás álláspontjára helyezkedett. Ezzel együtt volt néhány említésre méltó tevékenységünk. Az **országgyűlési választások** kapcsán egy rövid kérdőívvel kerestük meg az országgyűlési választásokon induló és országos listát állító pártok jelöltjeit. A kérdőívet közvetlenül juttattuk el mintegy 500 képviselőjelölt e-mail címére, illetve megkértük az MDF és az LMP egy-egy kapcsolattartóját, hogy továbbítsa azt a képviselőjelöltjeiknek (ez utóbbi módszer egyáltalán nem működött). A kérdőívben az kértük a jelöltektől, hogy 1-5-ig pontozzanak bizonyos közügyeket annak fényében, hogy mennyire tartják

ezeket fontosnak, majd néhány – a szegénységgel, társadalmi szolidaritással kapcsolatos – állításhoz való viszonyukról kérdeztük őket. A kiküldött kérdőívünket összesen 36 (FIDESZ-KDNP: 9, MSZP: 13; Jobbik: 14) képviselőjelölt küldte vissza kitöltve. Részlet a kérdőívek elemzése kapcsán tett megállapításokból: „A legmagasabb átlagos pontszámot valamennyi általunk kiválasztott téma¹ közül a gyerekszegénység csökkentése kapta – ez tehát az az ügy, amely mentén elméletileg a képviselők leghatározottabban felsorakoznának. (...) azt látjuk, hogy a gyerekekkel szembeni szolidaritás már korántsem jelentkezik, amennyiben a romák integrációjáról, az alacsonyan képzettek munkaerő-piaci helyzetének javításáról vagy az esélyteremtő közoktatásról van szó. A romák integrációját valamennyi párt képviselőjelöltjei az általuk adott összes pont átlagánál kevesebb ponttal értékelte, azaz nem szerepel a számukra legfontosabb ügyek között. (...) a képviselők jelentős része egyetértett a garantált társadalmi alapjövedelem bevezetésének gondolatával, még akkor is, ha feltételezzük, hogy mivel a fogalom nem forog olyan intenzíven a közbeszédben, bizonyára sokan sokféle ellátást értettek alatta.” A kérdőív után követésének részeként hasonló – de már a konkrét meghozott döntéseikre vonatkozó – kérdésekkel 2011-ben keressük meg újra a képviselőket.

A 2010 második felében beharangozott *Új Széchenyi Terv* kapcsán több civil szervezet (köztük a Hálózat) fogalmazta meg és juttatta el észrevételeit a Nemzetgazdasági Minisztériumnak kérve a társadalmi és környezeti szempontok megerősítését. „Valljuk, hogy a gazdaságfejlesztés, a foglalkoztatás növelése érdekében végzett erőfeszítések csak akkor lehetnek sikeresek, ha alárendelődnek egy átfogóbb társadalmi stratégiának, amely a fenntartható fejlődés stratégiája. Ezért a Széchenyi Tervnek figyelembe kell vennie és hangsúlyozottan is integrálnia kell a társadalmi és környezeti szempontokat. Sürgetjük, hogy a Tervet egészítsék ki olyan intézkedésekkel, amelyek a civil társadalom fejlesztésére, a szociális és környezeti problémák megoldására irányulnak.” – fogalmaztuk meg. A kezdeményezésre érdemi válasz nem érkezett.

Október 17. a szegénység elleni küzdelem világnapja

alkalmából – a korábbi évekhez hasonlóan – utcai figyelemfelhívó akciót szerveztünk, amelynek része volt a Hálózat nyilatkozatának felolvasása, illetve eljuttatása a médiának és a döntéshozóknak. A nyilatkozatban követelésként fogalmaztuk meg, hogy a kormányzat tegyen lépéseket a mindenki számára emberhez méltó életminőséget lehetővé tevő garantált minimum jövedelem bevezetésére és a civil részvétel biztosítására az Európa 2020 Stratégia hazai megvalósításában; valamint a 2010-es év zárásakor tegyen konkrét feladatvállalásokat a szegénység megszüntetése, különösen a romák társadalmi integrációja, a lakhatás biztonságának megteremtése, valamint a gyerekek szegénységének csökkentése érdekében.

1.6. A szegénységben élők társadalmi részvételének erősítését célzó tevékenységeink

A korábbi évek gyakorlatának megfelelően 2010-ben is zajlott a „*Hallasd a hangod!*” című, szegénységben élő embereknek szóló *képzés*ünk. A képzés alapvetően a képessé tételt, a hatalommal való felruházást (empowerment) célozza meg annak érdekében, hogy a résztvevők képesek legyenek kiállni a saját és közösségük érdekeiért, hogy mind a saját településükön, a

¹ a közoktatás minősége és hatékonysága; korrupció és pártfinanszírozás; a roma/cigány népesség integrációja; az egészségügy minősége és hatékonysága; képzetlenek alacsony foglalkoztatási rátája; a költségvetési politika stabilitása, kiszámíthatósága; vállalkozásbarát / teljesítményt ösztönző adórendszer; a gyerekszegénység csökkentése; a jogszolgáltatás minősége, függetlensége, hatékonysága; a kormányzati szintek közti feladatmegosztás, finanszírozás (=önkormányzati reform); az esélyegyenlőséget biztosító közoktatás

mögöttük álló civil szervezet (ha van ilyen) keretei között, illetve a Hálózat aktivistáiként érdekképviselői, figyelemfelhívó tevékenységet végezzenek.

A 2009 őszén indított és 2010 májusában zárult képzés résztvevői közül kerültek ki a Brüsszelben megrendezett *Szegénységben Élők 9. Találkozója*ra utazó magyar delegáció tagjai (Szarvák Éva, Székelyhidiné Bucsák Mária, Veres Mariann és Szemes Melinda). A Találkozó célja, hogy egy asztalhoz ültessék az Unió tagállamaiból érkezett szegénységben élő embereket, valamint az uniós döntéshozókat annak érdekében, hogy megvitassák a szegénységben élőket érintő legégetőbb kérdéseket, illetve az érintettek javaslatokat fogalmazzanak meg arra vonatkozóan, hogy mit kell az Uniónak tennie a szegénységben élők helyzetének javítása, kirekesztettségük csökkentése, jogaik érvényesülése érdekében. A résztvevők arra szólították fel a döntéshozókat, hogy tegyenek meg mindent annak érdekében, hogy a létező eszközök (pl. diszkrimináció ellenes szabályozás) alkalmazása érdemben megtörténjen, hogy tartsák fenn és bővítsék a szociális ellátórendszereket, amelyek az egyetlen védelmet nyújtják a gazdasági válság hatásai ellen; és hogy vegyék figyelembe, hogy a szegénység elleni küzdelem globális ügy. A fontosabb témák között kiemelték a lakhatás biztonságának hiányát, az emelkedő energia árakat, a gyermekek és családok szegénységét; a szociális szolgáltatások hiányát és a megfelelő munkához való hozzájutás nehézségei. A megoldandó feladatok között hangsúlyozták a garantált minimum jövedelem bevezetésének és a szegénységben élők teljes körű társadalmi részvételének szükségességét.

2010. november 27-én immáron negyedik alkalommal rendeztük meg a *Szegénységben Élők Találkozóját*, ezúttal – a korábbiaktól eltérően – nem a Parlamentben (mert azt nem kaptuk meg), hanem a Magyar Sajtó Házában. A rendezvényt összesen öt régiós előkészítő fórum előzte meg, ahol már előzetesen elkezdtük összegyűjteni az érintettek által érzékelt problémákat, megfogalmazott javaslatokat. A rendezvényen előadást tartott Szabó Máté ombudsman, Nyitrai Imre helyettes államtitkár, Szvoboda Zoltánné Irén a Hálózat vezetőségének tagja és Pataki Éva a Szociális Szakmai Szövetség

elnöke. A munka dandárja öt tematikus munkacsoportban folyt, ahol a résztvevők a foglalkoztatás, az oktatás, a szociális ellátórendszer, a gyerekszegénység és lakhatás kérdéseit vitatták meg. Bár a rendezvény a szakmai tartalma, az összegyűjtött javaslatok szempontjából sikeresnek tekinthető, az eredeti cél – azaz a döntéshozókkal folytatandó közvetlen párbeszéd – a politikusok érdeklődésének hiánya, a megjelentek alacsony száma miatt igen korlátozott mértékben valósult csak meg.

A Budapesti Szociális Forrásközponttal, a Szociális Innovációs Társulással és a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szervezetével partnerségben valósítottuk meg 2009 szeptemberétől a „Szegénységben élők *tapasztalati szakértővé* képzések és ehhez szakemberképzés három régióban” c. projektet. A program célja, hogy a szegénységet saját életükben megtapasztalt embereket készítse fel arra, hogy segítsék a szegénység területét érintő döntéshozói (központi és helyi kormányzati) munkát; részt vegyenek a szociális szolgáltatások fejlesztésében, illetve közvetítsenek a döntéshozók, szakemberek és az érintettek között. A 2010 tavaszán indult képzés keretében nyáron 80 fős „szociotábor” szerveztünk a szociális munkás hallgatók és a képzésben résztvevő tapasztalati szakértők közötti együttműködések megalapozására. A program 2011-ben is folytatódott.

1.7. A szegénység elleni küzdelem ügyének nyilvánosságát erősítő tevékenységeink

A korábban már érintett érdekérvényesítő, illetve a szegénységben élők részvételét erősítő tevékenységeinkhez is kapcsolódó, de alapvetően a nyilvánosságot megszólító, az aktivizálást célzó tevékenységként valósítottuk meg a 2010-es európai évhez kapcsolódó **fórumszínházi** programunkat. A projekt keretében 15 szegénységben élő emberrel dolgoztunk együtt egy olyan színdarab létrehozásán, amely alkalmas a szegénység kapcsán általuk megélt élmények, tapasztalatok bemutatására olyan helyzeteken keresztül, amelyek a kirekesztettségéről, az előítéletekről, az

elnyomásról szólnak. A közös munka eredményeként egy élvezetes és izgalmas színházi játék állt össze, amelynek bemutatását egy interaktív módszerrel, az ún. fórumszínházzal ötvözzük. A „Többségi (v)iszonyok“ program keretében a darab előadását követően a nézők aktív részvételét kértük egyes kiragadott helyzetek újraértelmezésében, átgondolásában. A nézők „beleszólhattak“, illetve be is léphettek a helyzetekbe konstruktív megoldásokat keresve. A program lezárásaként egy közös beszélgetésben reflektáltunk a bemutatott helyzeteken keresztül felvetett szociális és emberi jogi problémákra, ezek lehetséges megoldásaira. Az előadást összesen öt alkalommal (Budapesten, Nyíregyházán, Szolnokon és Rimócon) mutattuk be összesen mintegy 200 „néző” előtt. Az utolsó előadáson, amelyre döntéshozókat hívtunk meg, kb. 25 országgyűlési képviselő, minisztériumi tisztségviselő vett részt. A program folytatását 2011-ben is tervezzük.

Elsősorban a fiatalok megszólítását, a szegénység téma iránti érzékenységük növelését célozta különböző szabadidős, kulturális rendezvényeken való megjelenésünk. Ezek közül kiemelendő a **Sziget Fesztiválon** szervezett programunk, amelynek keretében kézműves foglalkozásokkal, teszt kitöltéssel, beszélgetési lehetőségekkel és a jelképes szociális háló közös megszövésével igyekeztünk bevonni az érdeklődőket.

A Hálózat, illetve az általunk képviselt ügyek minél szélesebb körű nyilvánossága érdekében tovább építettük **média** kapcsolatainkat. 2010-ben egy sajtótájékoztatót (a Vágóképek – rögzítve 2009 jelentés nyilvánosságra hozatala kapcsán), számos sajtó-nyilvános eseményt (fórumszínházi előadások, Szegénységben Élők Találkozója, régiós fórumok) és egy utcai figyelemfelhívó rendezvény szerveztünk. A média megkeresésére minden alkalommal rendelkezésre álltunk. Ennek is köszönhető, hogy az év során hozzávetőleg 40-50 média megjelenésünk volt. A média szakemberekkel történő szorosabb szakmai együttműködés kialakítását (is) szolgálta, hogy a Szegénységben Élők Találkozásának munkacsoportjainak vezetésére újságírókat kértünk fel. Közülük többen azóta is segítik a külső kommunikációnk szervezését.

Elsősorban a Hálózat ismertségének növelése, a saját kapcsolati körünk bővítése érdekében indítottuk el 2010 nyarán az [új honlapunkat](#), amelyen – terveink szerint – teret kapnak majd a tagszervezeteink hírei, kezdeményezései, eseményei is. Hasonló célt szolgált [facebook oldalunk](#) elindítása is, amelyen keresztül rendszeres kapcsolatba tudunk lépni az internetet aktívan használó,

s a szegénység elleni küzdelem ügyével szimpatizáló potenciális önkéntesekkel, aktivistákkal, támogatókkal.

II. HÁLÓZATFEJLESZTÉS, HÁLÓZATI MUNKA

2.1. A Hálózat bővítése a szegénység csökkentése érdekében dolgozó további civil szervezetek bevonásával

A célzottan a nyilvánosságot megszólító tevékenységeink mellett mindenképpen ki kell emelni az ország szerte (Szegeden, Pécsen, Tatabányán, Szolnokon, Orosházán, Budapesten, Miskolcon, Székesfehérváron, Dombóváron, Nyíregyházán) – összesen 11 alkalommal megszervezett **régiós fórumainkat**. A fórumok megszervezését, a szakmai programok összeállítását, illetve a moderálást minden alkalommal egy-egy

tagszervezetünk vállalta magára. A rendezvények a kapcsolatépítésen, új tagok toborzásán túlmenően legalább ilyen mértékben szolgálták a meglévő tagokkal való személyes kapcsolattartást, illetve a tartalmas és átfogó szakmai beszélgetésekkel, a tapasztalatok megosztásával, a problémák felvetésével a szakmai és érdekképviseleti munkánk jobb megalapozását. A rendezvényeken több helyen részt vettek és előadtak helyi döntéshozók (polgármesterek, helyi képviselők, az adott választókerületek országgyűlési képviselői), illetve lehetőségünk nyílt arra is, hogy olyan fontos kezdeményezéseket ismerjünk meg közelebbről mint pl. a kistérségi gyerekesély programok vagy éppen a Bódvalenkei freskófestő projekt.

A két éve tartó intenzív **tagtoborzás** eredményeként a Hálózat tagszervezeteinek száma 2010 végére meghaladta a 130 darabot. Természetesen az elkövetkező évek nagy feladata lesz az újonnan belépő szervezetek aktivitásának támogatása, előmozdítása.

2.2. Szegénységben élő emberek Hálózaton belüli részvételének erősítése

Ahogy arról már korábban írtunk, a korábbi gyakorlatnak megfelelően indult és zárult a 2010-es év **Hallasd a hangod! képzése**. A képzés kimondott célja, hogy a résztvevők hosszú távon kapcsolatban maradjanak a Hálózattal annak önkénteseiként, aktivistáiként. E téren mindenképpen sikerként könyvelhetjük el, hogy a 2010 tavaszán zárult képzés résztvevőinek jelentős része azóta egyéb programjainkban – pl. fórumszínház, munkacsoportok, figyelemfelhívó akciók, új képzés előkészítése stb. – is aktívan részt vett/vesz.

A tervezettektől eltérően nem sikerült előrelépést tennünk a részvétel formáinak, módszereinek tagszervezeteink körében történő elterjesztése terén. Ez a feladat a 2011-es évre vár.

2.3. A Hálózat erősítése, stabilizálása

A tervezetteknek megfelelően 2010-ben kidolgoztuk és a Hálózat közgyűlések szeptemberben el is fogadta a szervezet **új stratégiáját**, majd ennek mentén megtörtént a hozzá tartozó kommunikációs stratégia elkészítése is az év végére. A Hálózaton belüli információáramlást, a közös fellépést, a szervezethez való tartozás érzését erősítették a korábban már említett régiós találkozók.

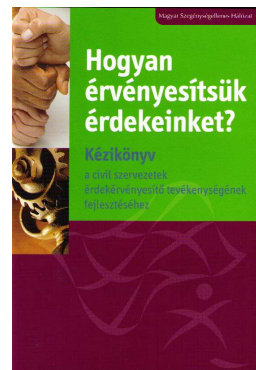
A hozzánk beérkezett információkat elsősorban a tagok számára működtetett levelező listán terjesztettük. Egyelőre sajnos továbbra is jellemzően egyirányú a kommunikáció, azaz a

tagszervezetek saját rendezvényeivel, kezdeményezéseivel kapcsolatos információk becsatornázásának módját még nem sikerült kialakítanunk.

Az elképzeléseknek megfelelően 2010-ben sikerült bővítenünk az **önkéntesekkel** való kapcsolatunkat, ami – tekintettel a források várható és előre látható csökkenésére – a Hálózat további működése, tevékenységeinek szervezése szempontjából kardinális jelentőségű lehet majd.

2.4. Civil szervezetek érdekérvényesítő tevékenységének támogatása

A Hálózat 2010-ben kutatást végzett a szegénység elleni küzdelem, illetve a szociális ügyek területén dolgozó civil szervezetek körében annak érdekében, hogy megismerjük az érdekképviseleti tevékenységük során használt eszközöket, módszereket, az elért eredményeket és a tapasztalt kudarokat. A kutatás eredményeire, illetve hazai és nemzetközi szakirodalomra, gyakorlati jó példákra építve készítettük el a Hálózat **„Hogyan érvényesítsük érdekeinket?”** c. kiadványát. A kézikönyv [letölthető honlapunkról](#), illetve nyomtatott formában is terjesztettük rendezvényeinken. A kiadvány gyakorlati tanácsokkal, példákkal igyekszik segíteni a civil szervezetek érdekérvényesítő munkáját.

III. SZERVEZETI ÉLET, MŰKÖDÉS

Az év első felében a Koordinációs Testület rendszeresen, összesen öt alkalommal ülésezett, s folyamatosan nyomon kísérte, illetve meghatározta a Hálózat által végzendő tevékenységeket. Munkájának fókuszában ebben az időszakban a stratégia és a közgyűlés előkészítése állt.

A 2010 szeptemberében elfogadott stratégia és a hozzá tartozó szervezeti változtatások elfogadásával a korábbi Koordinációs Testület megszűnt, a helyét a 7 tagú vezetőség és a 14 régiós képviselő vette át. A szeptembertől év végéig tartó időszak – az ügyek vitele mellett – alapvetően az új működés kialakításával, a régiós képviselők feladatainak meghatározásával, illetve a 2011-es munkaterv előkészítésével telt.

Ahogy már több helyen említettük, a Hálózat 2010. szeptember 9-én tartotta éves közgyűlését, amely a szervezeti ügyek megvitatása mellett szakmai konferenciából is állt. A konferencián előadott Ferge Zsuzsa és Fintan Farrell az EAPN igazgatója.

IV. PÉNZÜGYEK

A Hálózat finanszírozását továbbra sem sikerült kiszámíthatóvá tenni. Bár a 2010-es év a bővülő források éve volt, előre láthatóan 2011-ben komoly pénzügyi nehézségekkel kell számolnunk. A várható kedvezőtlen változások nem csak a 2010-ben futó jelentős és az év végén záruló projektekből, hanem a civil szervezetek számára elérhető források általános szűküléséből is fakadnak.

A 2010-ben rendelkezésre álló forrásoknak köszönhetően az év második felére 2,5 főre bővül a Hálózat stábjá és hosszú idő után sikerült önálló irodába költöznünk.

A Hálózat bevételi forrásai 2010-ben:

	ELHATÁROLÁS (2009-ről áthúzódó bevétel)	TÁMOGATÁSOK		KÖTSÉGEK	ELHATÁRO LÁS (2011-re áthúzódó)
		Államháztartás alrendszeréből	Egyéb forrásból		
NCA-ORSZ-09-1176 (működési támogatás)	2 191 810	0	0	2 191 810	0
NCA-CIV-09-C-0165 (stratégiai tervezés)	2 024 000	0	0	2 024 000	0
NCA-NK-09-E-0175 (EAPN tagdíj)	0	200 000	0	200 000	0
NCA-ORSZ-10-1358	0	2 000 000	0	1 236 364	763 636

(működési támogatás)					
NCA-DP-10-D-0087 (honlap fejlesztés)	0	2 500 000	0	530 679	1 969 321
EAPN 2010 (nemzetközi tevékenységben való részvétel)	0	0	1 240 369	1 628 348	-387 979
TÁMOP.2.5.1-07/1-2008- 0129 (hálózatfejlesztés)	6 421 464	4 433 192	0	10 646 131	208 525
GRUNDTVIG (nemzetközi tapasztalatszere közösségszervezésről)	0	0	3 530 419	0	3 530 419
SZE-PR-10-0160 (fórumszínház)	0	1 970 040	1 970 040	4 644 220	-704 140
SZE-PR-10-0111 (szegénységben élők találkozója)	0	1 677 828	1 677 828	3 525 223	-169 567
LEVI STRAUSS (FAIR program)	1 745 124	0	0	1 745 124	0
Norvég Alap (tapasztalati szakértők képzése)	2 929 159	0	687 938	10 728 295	-7 111 198
ÖSSZESEN	15 311 557	12 781 060	9 106 594	39 100 194	-1 900 983

Elfogadta a Magyar Szegénységellenes Hálózat Közgyűlése 2011. június 22-én.